

“Tot i saber que la cosa anava de viatges amb tren, no volia ser-ne víctima”

Ramon Erra (Vic, 1966) publica a Proa el recull de relats *La vida per rail*, amb el qual va obtenir el premi Mercè Rodoreda a la darrera edició de la Nit de Santa Llúcia.

—El viatge és present en tots els contes, però no hi té sempre la mateixa funció ni la mateixa importància. I no sempre és amb tren. Perquè no semblin variacions sobre la mateixa situació?

—El viatge és l'excusa. Moltes històries les vaig mig pensar gràcies a viatges amb tren, però sempre he tingut clar que allò que m'interessava era la història en si i que volia fer un enfocament estilístic i temàtic variat, propi per a cada peça. Tot i saber que la cosa anava de trens, no volia ser-ne víctima, ni quedar-m'hi encotillat. Hi pot haver històries ambientades en una estació i històries que t'explica un viatger. El tren no és mai el tema. Tampoc no he forçat la inclusió del tren en tots els contes, perquè hi ha més mitjans de transport.

—En un llibre de relats, molts autors hi busquen una unitat estilística, formal.

—No m'agrada que el lector s'avorreixi, vull que se sorprengui. Per això provo diverses coses. Però és que, a més, aquest recull també l'he enfocat per a mi, per a provar coses que potser no havia provat. Per exemple, per a provar la claredat i la simplicitat, que potser en uns altres moments no he intentat prou. Fins i tot hi parlo del mateix fet d'escriure. Cada tema m'ha donat la forma, moltes vegades.

—El viatger pot ser un home que t'explica una història personal interessant o, com es veu al darrer conte, el que aprofita la relació establerta en un viatge per a venir a casa teva i iniciar una relació que potser no vols o no preveies.

—A més del tema de l'experiència visual del viatger, de *voyeur*, i el de recordar els viatges que has fet, amb el viatge es produeixen trobades fortuïtes, potser al principi agradables, que després no ho són perquè se't presenten a casa per a donar-te la tabarra: al viatge has sembrat coses sense saber-ho. El tren és un lloc de trobades interclassistes.

—Quan apareix el tren, els novel·listes del XIX ho aprofiten per provocar-hi encontres casuals, i fan servir els viatgers per a explicar històries.

JORDI PLAY

Ramon Erra publica a Proa el recull de contes *La vida per rail*, premi Mercè Rodoreda.

—Hi ha alguna escena que fa pensar en la literatura del XIX, amb les novel·les de Dickens, Conan Doyle. És la idea, que Tolstoi utilitza a *Sonata a Kreutzer*, de la novel·la explicada dins un tren. Un personatge puja al tren i per l'anonimat d'aquell veí que no coneix de res però que està obligat a escoltar-lo perquè no se'n pot anar, li buida el pap i li explica tot el seu drama. Em semblava bé de fer eco d'aquesta cosa. És pensar els espais que per ells mateixos produeixen la necessitat de les històries, d'explicar-se o d'escoltar. I un vagó de tren és un d'aquest espais, dels més adients. En canvi, la majoria d'espais que tenim ara no ho són. Abans la llar de foc demanava que expliquessis o t'expliquessin històries. En el fons, el recull és una reivindicació de l'oralitat.

—El tren us ha interessat sempre?

—Sempre he tingut la fixació pels viatges amb tren.

—El lector pot pensar, a partir del títol i la contracoberta, que el tren apareixerà en tots els contes i, per tant, l'espero sempre i quedi decebut si no apareix. Fins i tot pot recular i tornar-lo a llegir per a assegurar que no li ha passat per alt. Hi heu pensat, en aquest perill?

—Sí, hi vaig pensar, i per això en rebre el premi em vaig afanyar a dir que el llibre anava principalment de viatges amb tren, però no únicament. De fet, el llibre no promet enlloc que a tots els contes hi aparegui el tren. Espero que la gent quedi tan satisfeta del llibre que no em faci aquest retret. Al contrari, el lector que tem que forci la màquina per a encabir-hi sempre el tren, no ha de patir. Bé, jo confio en el que faig i penso que el conjunt té prou gràcia perquè la gent vagi més enllà de l'anèdota del tren. I el títol és ambigu, també vol dir que la vida et porta per un camí, no és la vida dalt d'un tren.

—Vàreu planificar el conjunt des del primer moment o quan ja teníeu alguns contes fets?

—Quan ja en tenia algun de fet, em vaig adonar que se m'obria un camí. Poc després, vaig fer un llarg viatge amb tren, dormint-hi fins i tot, i en una llibreta hi anotava idees, i a la tornada la majoria es converteixen en contes.

Lluís Bonada